

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 43689-09-19 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

בפני כבוד השופט חננאל שרעבי

מעורר פלוני

נגד

משיבים
1. לשכת הרווחה בעיריית ...
2. פלונית
3. היועץ המשפטי לממשלה

בעניין הקטינים
1. י'
2. א'
ילידי 2002
ע"י אפוטרופא לדין, עו"ד גל טורס (מטעם הסיוע המשפטי)

פסק דין

1
2 1. עסקינן בערעור על שתי החלטות בית משפט לנוער בבית משפט השלום בחיפה (כב'
3 השופטת הבכירה עדנה בן-לוי) מיום 25.6.19 ומיום 18.9.19 בתיק תנ"ז 585/04.
4 במסגרת ההחלטה מיום 25.6.19, שניתנה בבקשת עו"ס לחוק הנוער להארכת צווי הוצאת
5 הקטינים ממשמורת הוריהם והעברתם למשפחת אומנה עד הגיעם לגיל 18, הורה בית
6 משפט קמא על הארכת צו המשמורת לקטינים במשפחת האומנה עד שימלאו להם 18.

7

8

רקע וההחלטה קמא

9 2. הקטינים, נערים כבני 17 שנים ו-3 חודשים, הוכרו כקטינים נזקקים כבר בשנת 2004
10 במסגרת התיק קמא, וניתן צו השגחה לפי סעיף 3(1)(3) לחוק הנוער (טיפול והשגחה),
11 תש"ך-1960 (להלן: "חוק הנוער"), עקב רקע של קשיים בתפקוד ההורי מצד אם
12 הקטינים (משיבה 2) ואבי הקטינים (המערער).

13 3. המערער ריצה עונש מאסר של 8 שנים. האם היא נכה החולה במחלה קשה ושווה
14 בהוסטל.

15 4. הקטינים הוצאו לפנימיות ושם שהו עד לאחרונה, כפי שיפורט להלן.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 43689-09-19 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

5. בסוף שנת 2018 הקטין י' עבר להתגורר אצל משפחת קלט, גב' ... , המכירה את משיבה 2, מתגוררת בסמוך להוסטל בו שוהה משיבה 2 שוהה וביניהן קשר חם וקרוב. שני הקטינים מכירים את גב' ... מזה זמן רב.
6. ביום 24.2.19 גב' ... הוכרה כמשפחת אומנה עבור הקטינים.
7. ביום 10.3.19 ולאחר שגב' ... הוכרה כמשפחת אומנה עבור הקטינים, הורה בית משפט קמא על שינוי צו ההוצאה ממשמורת של הקטינים, כך שמקום חסות הקטינים יהיה בביתה של גב' ... ולא בפנימיה. מדיווחי הרווחה נמצא כי מעבר זה היטיב עם הקטינים ונעשה מבחירתם ולפי רצונם.
8. המערער לא השלים עם שינוי צו ההוצאה ממשמורת והגיש שתי בקשות לבית משפט קמא, בימים 15.11.18 ו- 27.2.19, וביקש כי הקטינים יעברו להתגורר עימו בביתו.
9. בית משפט קמא קיבל את תגובות הצדדים לבקשות, לרבות עמדת הקטינים, אשר הביעו התנגדות לעבור לגור בבית אביהם וביקשו להישאר בבית האומנה.
10. ביום 11.3.19 דחה בית המשפט קמא את בקשת האב וקבע כי הקטינים יישארו בבית האומנה.
11. ביום 23.6.19 הוגשה בקשה מאת עו"ס לחוק הנוער, להארכת צו ההוצאה ממשמורת בבית משפחת האומנה, לאחר ישיבת ועדת תכנון וטיפול ברווחה ביום 22.5.19 והומלץ ע"י כל הגורמים שנכחו בוועדה על הארכת הצו. אם הקטינים הביעה הסכמתה להארכת הצו ולתכניות הטיפוליות שנבנו לקטינים ע"י גורמי הרווחה. יוער כי המערער קיבל זימון לוועדה אולם לא הגיע.
12. ביום 25.6.19 הורה בית המשפט קמא כי מקום חסות הקטינים ימשיך להיות בבית משפחת האומנה, בהחלטה כדלקמן:

"לבקשת עו"ס נ' מטעמיה, בהסכמת המשיבה, בהסכמת האפוטרופוס לדין, על דעת הקטינים, ולאחר שהוברר כי הסידור הנוכחי טוב לקטינים, לראשונה בחייהם יש להם בית טוב לחיות בו ובמקביל נשמר קשר טוב עם המשיבה - מורה על הארכת צו המשמורת לא' וי' במשפחת האומנה עד שימלאו להם 18.

מאחלת לא' וי' הצלחה !

לשלוח לצדדים."

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

13. בהחלטה נוספת מיום 18.9.19 שניתנה בעקבות פניית המערער לעריכת דיון בבית משפט
קמא לשמיעת עמדתו, קבעה השופטת קמא כדלקמן:

1 "מדובר בבקשה סתמית ללא כל נימוק.

4 המשיב (המערער כאן - ח"ש) עותר למעורבות בחיי הקטינים בדיונים
5 בבית המשפט אולם בפועל אינו לוקח חלק בחייהם.

6 לו היה המשיב בקשר חיובי עם הקטינים היה יודע כי ההחלטה ניתנה
7 על פי רצונם.

8 לרצונם של הקטינים שבעוד 10 חודשים ימלאו 18 יש משקל רב הגובר
9 על עמדת המבקש.

10 בנסיבות אלו אין כל סיבה לקיים דיון.

11 הבקשה נדחת.

12 בגין שתי ההחלטות הנ"ל הוגש הערעור דנן.

14 עמדות הצדדים שהוגשו בכתב ובישיבה מיום 23.10.19

14. המערער הגיש את כתב הערעור בכתב יד על דף אחד, מנוסח בלאקוניות אשר הסתכם
16 בבקשה מבית משפט לערעור, לקבוע דיון דחוף בקשר לילדיו הקטינים ובקשר להחלטת
17 בית משפט קמא.

18 בדיון בפניי, טען המערער כי הקטין א' מעוניין לעבור לגור עימו אך גורמי הטיפול
19 והרווחה לא מאפשרים זאת ומסיתים יחד עם האם את הקטינים נגדו. הוא לא מסכים
20 שהקטינים יתגורר בבית האומנה ורוצה אותם בביתו שלו. דעת הקטינים ורצונם לא
21 נחשב בעיניו מאחר שהוא אביהם הביולוגי. לאחר שנוכח לשמוע מהקטינים במהלך הדיון
22 כי הם מעדיפים לגור בבית גב' ..., הכריז כי מעדיף לנתק את הקשר עימם.

15. האפוטרופא לדין המייצגת את הקטינים, עו"ד גל טורס, טענה בעיקרי הטענות כי
23 הקטינים מסרבים לעבור לגור עם אביהם. הקטינים רואים את אביהם מדי פעם וכאשר
24 הם יוזמים את המפגשים, ואין להם כל כוונה להרחיב את הקשר. כמו כן, המערער יוצר
25 על שם הקטינים חובות כספיים עת פותח על שמם מנויים בגופי תקשורת שונים, ומכתבי
26 ההתראה מגיעים אל הקטינים בעוד שהם לא חתמו על דבר ולא נתנו הסכמתם לכך.

27
28 מדובר בקטינים בני 17 שנים ו-3 חודשים, אשר מביעים עמדתם באופן נחרץ ורצונם הוא
29 להמשיך להתגורר במשפחת האומנה אצל גב' ..., סידור המיטיב עימם לפי דיווחי
30 הגורמים השונים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

- 1 בדיון בפני חזרה האפוטרופא לדין על עיקרי הטענות וציננה כי לא הבינה את מהות
2 הערעור, אך בכל מקרה סבורה כי המקום הטוב ביותר לקטינים זה בית האומנה.
- 3 **משיבה 2, האם**, טענה בעיקרי הטענות כי יש לדחות את הערעור על הסף מאחר שלא
4 מגלה כל עילה להתערבות בהחלטות קמא. עמדתה וטענותיה זהות לטענות האפוטרופא
5 לדין של הקטינים.
- 6 בדיון בפני דיברה האם ואמרה כי היא מכירה אישית את גב' ... ומתרשמת מהטיפול
7 הטוב בילדיה הקטינים, ומעוניינת כי הקטינים ימשיכו לשהות אצלה. לשאלתי כיצד היא
8 מתרשמת ממידת הקשר של הקטינים עם אביהם המערער, ענתה **"לא טוב, כי הוא הולך**
9 **אליהם לפעמים, עושה להם חובות בחשבונות, והוא קצת שתוי"**.
- 10 **ב"כ משיב 3, היועמ"ש מהלשכה המשפטית של משרד העבודה, הרווחה והשירותים**
11 **החברתיים**, טענה בעיקרי הטענות כי אין להתערב בהחלטות בית המשפט קמא ויש
12 לדחות את הערעור על הסף, מאחר שמדובר בערעור על ממצאי עובדה שרק במקרים
13 חריגים יתערב בית המשפט לערעור – ומקרה זה אינו אחד מהם; המערער לא הצביע על
14 קיומן של נסיבות חדשות או שינוי בנסיבות שהיוו בסיס להחלטות קמא, המצדיקות
15 בחינה מחדש ושינוי ההחלטות; נזקקות הקטינים לאורך השנים הוכחה בבית משפט
16 קמא והמערער לא הגיע לוועדות תכנון וטיפול להביע עמדתו, חרף מתן הזדמנות ראווה
17 לכך. עוד עולה מדיווחי גורמי הטיפול, כי המערער לא לוקח חלק בחיי הקטינים, מתקשה
18 להיעזר בשירותי הרווחה לשם בניית קשר עם הקטינים ואף סירב לאורך השנים לשתף
19 עימם פעולה.
- 20 הדגישה ב"כ המשיב 3 בעיקרי הטענות כי ההחלטות קמא מאזנות בצורה ראווה בין
21 מצבם וטובתם של הקטינים לבין זכותם של ההורים לגדלם. בנוסף, לנוכח גיל הקטינים
22 יש ליתן משקל רב לרצונם שהובע בעמדת האפוטרופא לדין, ועל כן יש לדחות הערעור על
23 הסף.
- 24 בדיון בפני חזרה ב"כ המשיב 3 על עיקרי הטענות והדגישה את רצון הקטינים, להמשיך
25 להתגורר אצל גב' ...
- 26 **עו"ס לחוק הנוער**, גב' טלי אלגריסי אמרה בדיון כי היא מכירה את המשפחה מזה מספר
27 שנים וכי לאורך השנים נעשו ניסיונות לחדש את הקשר בין המערער לקטינים. היא ציינה
28 כי מאד חשוב למערער ליצור קשר מיטיב עם הקטינים והוא הכין להם חדר בביתו, אולם
29 למרבה הצער זה לא הספיק מאחר שהדינמיקה בין האב לילדים לא טובה. במספר
30 אירועים האב גירש את הקטינים מביתו; פעם הוא התקשר אליהם באיומים והיא נאלצה
31 לבקש עבורם נגד האב (המערער) צו הרחקה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

1 הקטינים הם נערים חיוביים ואינטליגנטיים שמכירים ויודעים מה נכון ומה לא נכון
2 עבורם, ולכן גורמי הרווחה לא מנעו קשר עם האבא אלא עודדו יצירת קשר ואפשרו אותו
3 לפי מידת רצון הקטינים. היא הדגישה כי גם כיום אין מניעה שהמערער יבקר את
4 הקטינים והם יבקרו אותו.
5 במהלך הדיון פניתי לכל אחד מהקטינים בנפרד ושאלתי אותו מספר שאלות. 19.

6 **הקטין י'** ענה כי טוב לו אצל גב' ... והוא רוצה להמשיך להיות שם עד גיל 18. הקשר שלו
7 עם אביו, המערער, הוא מורכב יחסית והוא לא מעוניין לעבור לגור אצלו. הקשר עם
8 אימו, משיבה 2 הוא רציף וטוב, וההבדל בקשר בין שני ההורים הוא ההתנהלות השונה.
9 **הקטין א'** ענה אף הוא כי טוב לו אצל גב' ... והוא רוצה להמשיך להיות שם עד גיל 18.
10 הקשר שלו עם אביו, המערער, הוא סביר, "סבבה", והוא לא מעוניין לעבור לגור אצלו.
11 הוא נוהג לבקר את אביו מדי פעם, וכך גם את אימו.

12

13 דיון והכרעה

14 20. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות, בתיק קמא וכן שמעתי את הצדדים בדיון מיום 23.10.19
15 שנערך בפניי, שוכנעתי לדחות הערעור דנן, כיוון שלא מצאתי כי נפלה טעות בהחלטות
16 קמא נשוא ערעור זה, המחייבת את התערבות ערכאת הערעור.
17 להלן נימוקיי.

18 21. בפתח הדיון נתתי למערער את זכות הדיבור וטענתו הראשונה הייתה, כי אינו רוצה
19 שהקטינים יהיו נוכחים באולם כיוון ש"זה לא הדיון בעניינם" אלא בינו לבין אימם,
20 משיבה 2. לאחר מכן אף הביע את מורת רוחו מהמשקל הרב שניתן לרצון הקטינים
21 בהחלטות בית המשפט קמא באמרו כי "אין להם (לקטינים - ח"ש) דעה, אני האבא
22 שלהם".

23 22. אמרות המערער הנ"ל מלמדות אותנו כי האב לא הפנים כי ילדיו גדלו ובגרו וגם להם דעה
24 בנדון. כעת משהם על סף בגירות, כלל גורמי הטיפול וכן בית המשפט צריכים להתחשב
25 ברצונם לצד בחינת רצון האב הביולוגי, אשר כבודו במקומו מונח.

26 23. בנדון חוק הנוער מורה לבית המשפט, כי לא רק שבאפשרותו לשמוע את הקטינים אלא כי
27 חובה עליו לעשות כן. הבה נפנה ללשון סעיף 8 לחוק הנוער (ההדגשות שלי, ח"ש):

28 "לא יתן בית משפט החלטה לפי חוק זה אלא לאחר שעובד
29 סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה) הגיש לו תסקיר
30 ולאחר שנתן לקטין, לאחראי עליו ולעובד הסוציאלי הזדמנות
31 לטעון טענותיהם ולהציע הצעותיהם; על תסקיר כאמור יחולו

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

- 1 הוראות חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש
2 ונעדרים), תשט"ו-1955, בשינויים המחויבים לפי הענין".
- 3 הנה כי כן, חייב בית המשפט ליתן הזדמנות לקטין לטעון טענותיו בטרם ייתן החלטה לפי
4 חוק הנוער. כאן המקום לציין כי באפשרות בית המשפט להימנע מלשמוע את הקטין, ככל
5 שסבור ששמיעתו תסכן את שלום הקטין – כאמור בסעיף 9 לחוק:
- 6 "בית המשפט רשאי להימנע מהזמין קטין כעד בהליכים לפי
7 חוק זה, או להפסיק עדותו, אם היה סבור שמתן העדות עלול
8 לסכן את שלומו של הקטין..."
- 9 ברי כי אין זה המקרה בענייננו, בו שני הקטינים נערים מעל גיל 17 שנים, בריאים בנפשם
10 ובגופם ומסוגלים להביע את רצונם.
- 11 24. אכן, מקומם של קטינים, ברגיל, הוא עם הוריהם הביולוגיים. הוצאת קטינים ממשמורת
12 הוריהם הביולוגיים היא צעד לא פשוט ואף חריג, שנקט במשורה ובמקרים קיצוניים,
13 אולם במקרה מיוחד זה על נסיבותיו נראה כי זהו הצעד הנכון והמטיב עבור הקטינים,
14 כפי שתואר בתסקירי הרווחה.
- 15 ראו לעניין זה: רע"א 5657/13 פלונית נ' המח' לשירותים חברתיים ת"א (22.8.13).
- 16 25. בבית משפט קמא ואף בפניי, התייצבו הקטינים ואמרו את שעל ליבם. הם רוצים לשהות
17 בבית האומנה ובמקביל לשמור על הקשר עם אביהם הביולוגי, הוא המערער, בדרך
18 ובצורה בה התנהל עד כה. היינו – מפגשים בבית האב או במקום אחר, בתיאום ובהסכמת
19 כל הצדדים.
- 20 26. עמדת הקטינים קיבלה משנה תוקף בהמלצות גורמי הטיפול וכן ב"כ היועמ"ש, אשר
21 רואים בבית האומנה אצל גב' ... מקום בטוח עבור הקטינים, מכיל ואוהב וכזה העונה על
22 כל צרכיהם, הגשמיים והנפשיים כאחד. עוד יודגש כי משיבה 2, היא אם הקטינים, שוהה
23 בהוסטל הקרוב גיאוגרפית לבית האומנה וכך מתאפשרת אף שמירת הקשר בינה לבין
24 הקטינים.
- 25 27. על כן ולאור כל האמור לעיל, לא מצאתי לנכון לסטות מהחלטת בית המשפט קמא מיום
26 25.6.19 אשר שקל היטב את כל השיקולים, בחן את המלצות הגורמים השונים, ובסופו
27 של יום האריך את צו המשמורת לקטינים במשפחת האומנה עד שימלאו להם 18.
- 28 אציין, כי המערער ביקש מבית משפט קמא לקבוע דיון בנוכחותו על מנת שיוכל להביע
29 את עמדתו בעניין הקטינים והזדמנות זו לטענתו לא ניתנה לו (החלטה מיום 18.9.19).
30 סבורני כי טוב הייתה עושה השופטת קמא לו היתה שוקלת בקשה זו בחיוב, אולם אין
31 בכך כדי להשפיע על תוצאת הערעור כעת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

בנוסף, לאב בעבר היתה יותר מהזדמנות אחת להביע דעתו לגבי הקטינים ו/או לשתף פעולה עם הגורמים המטפלים אך הוא לא עשה כן.

בכל אופן אנוכי נתתי במה למערער, לומר דבריו בנושא משמורת ילדיו הקטינים, וטענותיו לא היו רבות (כמשתקף בפרוטוקול הישיבה), וחלקן הגדול הסתכם בהטלת דופי בגורמים המטפלים, שעשו, ועושים, הרבה לטובת ורווחת ילדיו הקטינים.

28. החלטתי בדבר דחיית הערעור מתחזקת לאחר שהמערער, לקראת תום הדיון ולאחר שמיעת ילדיו הקטינים, לא היסס להכריז בדברי סיכומו בפני כל באי הדיון ובפניי, כי "ממה ששמעתי מהילדים עכשיו (שאינם רוצים עבור למשמורתו ומעדיפים את משמורת משפחת האומנה – ח"ש), אני מעדיף לנתק את הקשר איתם". טוב היה עושה המערער לו לא היה משמיע דברים אלה באזני הבאים ובאזניי. כולי תקווה כי הדברים נאמרו ב"עידנא דריתחא", והוא כאב ישמור על קשר טוב ומועיל עם בניו הקטינים ולא ינתקו.

29. לפני סיום אציין, כי המערער נקט בטיעוניו בפני לשון לא ראויה, משתלחת וחריגה בבטותה נגד גורמי הטיפול והרווחה ונגד אמם של הקטינים. סגנון זה לא מקובל, לא ראוי ואף לא מכובד. לפני משורת הדין אני מחייב את המערער בהוצאות משפט בגין התנהגותו זאת.

סוף דבר

30. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את הערעור.
בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

המזכירות תשלח פסק דין זה לצדדים.

פסק דין זה מותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים, וכל פרט מזהה אחר.

ניתן היום, כ"ה תשרי תש"פ, 24 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

חננאל שרעבי, שופט

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 19-09-43689 פלוני נ' המחלקה לשירותים חברתיים ואח'

1

2

והתביעה סבורה